

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.
PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4—, na po godinu K 2—, a na četvrt godinu K 1—. S poštom stoji 48 filira na godinu više, a u Americi K 1-40 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava se nalazi u Šmidhenovoj ulici broj 22, a otpравниštvo u „Samoborskoj tiskari“ S Šeka, trg Leopolda Salvatora.

OGLESE prima uprava, a plaća se za petični rečak u dak-tičkom dijelu po 20 fil. u oglašnom 10 fil. Za oglaš. koji se više puta uvršćuju, daje se znatan popust.
Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

GODINA I.

U Samoboru, 1. prosinca 1906.

BROJ 23.

Naša industrija.

Sreća i blagostanje naroda izvire iz mnogih vrela, a najjača su između sviju bez sumnje obrt i trgovina. Ovo se oboje među sobom lijepo potpomaže, popunjuje i oživljuje. U kojoj je zemlji industrija lijepo i živahno procvatila, tamo se diže i trgovina te napreduje očito. Tim se pak uvećava i materijalna snaga zemlje, a s njom raste i blagostanje narodno. Da je doista tako, sjajnim su nam primjerom sve one zemlje, u kojima danas industrija cvate, da ne može ljepše, te su se baš njome dovinule svoje velike snage i svjetskoga ugleda. Silna Engleska, bogata Francuska, velika Njemačka itd. crpaju svoju moć iz bogatoga vrela industrije, a u međusobnoj utakmici vode grozničavi boj za premoć i prvenstvo, t. j. svaka od ovih država hoće za svoju industriju da osvoji što više putova, te tako razaslaže proizvode svoje širom bijeloga svijeta. Uz veliki materijalni dobitak stječu si time i moralni, te tako dvostruko pribavljaju čast i ugled svome imenu.

Po njihovu primjeru radi i svaka druga napredna država, pa ma bila baš i malena i neznatna spram drugih kontinentalnih gorostasa, nastoji ipak da u sebi podigne i razvije onu granu industrije, koja u njoj nalazi zgodno polje, da mogne procvasti, t. j. da imade sve uvjete ne samo za svoj razvitak, već da mogne svojim proizvodima također stupiti u borbu svjetske utakmice i u njoj se održati.

A kako je u tom pogledu kod nas?

Naša se industrija tek rodila, ona je još u poveljama. Tu i tamo niknuo je po koji industrijski pothvat, a i od ovih su neki uveli nakon kratka vijeka. Prosudujući ovu žalosnu činjenicu mogli bismo zaključiti, da naša domovina nije povoljno tle za razvitak industrije. Pa je li je doista tako? Nije. Prirodno bogatstvo naše zemlje dobro je poznato i u tuđem svijetu, pa je gotovo dobru čest današnje naše industrije pokrenuo tudinac. Mnogo toga mi još neupoznasmo, ne zanimamo se za koješta; tek treba da dođe stran čovjek, da nam otkrije novo vrelo dohotka, koji onda naravski teče u njegov džep. Ima u nas i novčanog kapitala. Ali naši su kapitaliste odviše tjesnogrudni, zaziru od brige i skrbi, manjka im pronicivosti i bistrog pogleda pothvatnog, a pogotovu nemaju potrebne odvažnosti, da se pothvate bilo i čega, što tako rekavši na dlanu ne nosi jamstva za sigurnu i debelu dobit. A dosta puta je našem čovjeku industrijski posao prenizak, preprost, gotovo kramarski. Našim je kapitalistima milije da vide svoj kapital u kojekakim papirima, nego u zagušnjivom dimu tvorničkom, a ipak ovo potonje može u vještih rukama da donosi i milijune.

Ovakovo nepovoljno raspoloženje glavni je uzrok, da nam golemo blago naše domovine leži beskorisno, da nam vodena snaga prolazi neupotrebijena, da nam razni gospodarski i obrtni produkti ostaju neiscrpani, te tako golemi čest našega novca odlazi u strane ruke. Odlazi dvojakim načinom: time, što naša zemlja poslužuje

stranu industriju svojim surovinama, naravski uz vrlo niske cijene, pa i time, što veću čest svojih potreba iz struke industrijske namiruje opet izvana. A sve bi to moglo ostati u našim rukama ili bar najveća čest od toga. Kolike tisuće naših ljudi našlo bi u domovini svojoj zarade, te ne bi trebalo da potraži kruha preko oceana!

Uz ove neprilike, kojima smo sami krivi, stajale su našoj industriji na putu njena razvitka još i druge, a među najvažnije ide ta, što ona nije imala od strane zajedničke vlade nikakove potpore ni zaštite. S njome se postupalo mačehinski: svagdje je bila zapostavljena i potiskivana. Radi toga zanemarivanja naše su trgovačko-obrtničke komore a i drugi nadležni faktori često iznosili pred kompetetni forum svoje pritužbe radi zanemarivanja industrije na hrvatskom teritoriju, kao i na skroz nepravednu tarifalnu politiku prema Hrvatskoj. Tarifne su cijene za nas bile nepravedno visoko odmjerene, a to je naravski zatvoralo put našoj izveznoj trgovini i industriji, a ne manje je štetovalo i gospodarstvo uopće.

Ako se riječ obistini činom, imalo bi tomu doskora biti kraj. Naši su se naime narodni zastupnici na zajedničkom saboru živo zauzeli, da se u buduće industriji na našem teritoriju osiguraju jednake pogodnosti, kako i u Ugarskoj. Ministar trgovine svečano je obećao, da će podupirati hrvatsku industriju, te su i u zakonsku osnovu za promicanje industrije uvršteni neki prijedlozi i ispravci u korist našu. Neki od ovih ispravaka idu za tim, da zaštite našu autonomiju, dok se drugi mogu nazvati „pozitivnim tečevinama za promicanje naše industrije“. Obje su skupine od osobite važnosti, a druga pogotovu. Kad ovaj novi zakon stupi na snagu, moći ćemo da promičemo ne samo obrtnu industriju, nego i agrarnu, pa će se kod kuće moći prerađivati sirovi produkti domaćega gospodarstva. Za to se dosada nije kod nas ništa uradilo. To više nadamo se, da će biti od sada. Doduše trebat će zato i većih kapitala, kojih možda po-jedinac nema. Ali tomu se i tu dađe pomoći udruživanjem, pače sve u zakonu nabrojene povoljice pružaju se i udruženjima za obrt i poljsku privredu, naravski samo onda, ako izrađuju takove produkte, koji spadaju pod odredbe zakona za promicanje industrije. U istom smislu dane su neke povoljice i našoj kućnoj i maloj industriji.

Svaki će se Hrvat iskrenim srcem radovati ovim tečevinama za našu industriju, ali sada treba ozbiljnim radom pregnuti, da se ona makne iz povelja. Najveća je zapreka odstranjena, a one druge i onako su postojale najviše našom krivnjom, pak ćemo ih lako maknuti, samo ako je prave volje. Naše je polje za industrijalna poduzeća i široko i prostrano, a — Bogu hvala — i dosta plodno. Udruživanjem prikupit će se i potrebne glavnice. Ali to još nije dosta. Prije svega treba nam uz čvrstu volju za rad trijezna i hladna razbora, treba nam potpune spremne. Mnogi je industrijski posao u nas propao ponajviše radi nedovoljne spremne pothvatnika. Mladež naša treba da se dađe s ljubavlju i sa voljom na nauke agrarne i industrijalne, treba

da si pribavi potpunu vještinu i sposobnost, de bude prožeta pravim poslovnim duhom, pa ča onda i pogled u bolju budućnost naše industrije biti bistriji. Nije ono industrijalac, koji probavlja vrijeme u športskim zabavama, a drugi upravljaju poslom i kapitalom njegovim; nego je onaj industrijalac, koji hoće i znade u svakoj potrebi da stupi među svoje radništvo ne samo da ga nadzire, već da ga i upućuje i svjetuje. U takovim rukama industrija lijepo cvate i donosi koristi i pojedincu i narodu i zemlji.

Ali još nešto treba, da nam mogne procvati industrija. U nas je Hrvata velika mana, da se odviše zagrijavamo za tuđe. I u toj bismo stvari jednoć već morali progledati. Smije li nam išta biti milije, nego li naše?! Pa ipak, koliko puta zapostavljamo svoje tuđemu! Želimo dobro sebi i domovini, a ipak odnemaramo svoje na korist tuđu. Neosporivo je, da je i ova naša slabost dosta pridonijela tome, da nam se industrija i trgovina nijesu više razvile.

U buduće neka toga više ne bude. Rodoljubna nam je dužnost, da svoj potpomaže svoga u svemu, što može da koristi narodnoj stvari. Sve potrebe svoje podmirujmo domaćim proizvodima; pa ma bili spočetka i nešto lošiji, ne zabacujmo ih, jer su naši. Ljubav za svoje neka prikrije eventualni nedostatak. Budemo li ovako susretali i podupirali svako naše industrijsko preduzeće, porast će u naših ljudi volja za industriju, te će se ona doskora početi lijepo razvijati.

Iz trgovišnog zastupstva.

(Sjednica održana 23. studenoga 1906.)

Prisutno 13 zastupnika.

Opć. upravitelj Čop otvara sjednicu, te stavlja na dnevni red:

1. Otpis neutjerive otkupnine javnih radnja u ukupnom iznosu od 84 K 40 fil. Prima se.
2. Čita se otpis kr. kot. oblasti u Samoboru radi otvorenja sajмова u Vukovici na dan 4. travnja i 16. kolovoza. Nema prigovora.
3. Upit građevne oblasti radi rasvjetljenja kod novoga zemaljskoga mosta. Zaključuje se, da se u tu svrhu odobri svota od 400 K za 4 svjetionika, koje će nabaviti gospodarski odbor.
4. Molba oružničke postaje u Samoboru za oprost od poreza na vino od 196 l. i molba oo. franjevacu za oprost od jabučnjaka i isprošenog vina. Obim se molbama udovoljuje.
5. Riješenje kr. kot. oblasti u Samoboru, kojim se Stelanija Tičer prima u zavičajnu savez općine Samobor. Zaključuje se jednoglasno, da se proti ovom rješenju uloži utok, budući da njezin djed Anton Tičer u općini nije stekao zavičajno pravo.
6. Općinski upravitelj izvještuje, da je ustijed nepopunjenja podvorničkog i stražarskog mjesta uštedeno 275 K, te preporuča molbu nadstražara Paljuka i stražara Mahovića i Sokolovića za nagrade radi napornog posla. Dopituje im se zajedno 75 kruna na jednake dijelove.
7. Opć. upravitelj izvještuje, da gospodarski odbor nije mogao sklopiti ugovor s Alojzijem Fresl glede kupa kuće i zemljišta radi proširenja novoga trga, jer je svoje objekte precijenio i stavio uvjete, pod kojima se ugovor sklopiti nije mogao. Jednoglasno se zaključuje, da se upitna kuća prema pravomoćnom rješenju zem. vlade u roku od 30 dana iz javnih i sigurnosnih obzira demolira i za ekspropriaciju okolnoga zemljišta povede zakoniti postupak.

8. Zast. Medved predlaže, da se u buduće ne dozvoli sklapanje privatnog drva i izradivanje krovnih vezova na Novom trgu. Prihvaća se i zaključuje, da se krovni vezovi smiju izradivati samo na prostoru kod klaonice.

9. Čita se rješenje kr. kot. oblasti u Samoboru radi mrciništa. Zaključuje se, da se mrcinište imade urediti i ograditi u sporazumu s općinom Podvrh na polovicu troška.

10. Stvara se zaključak, da se za popunjenje mjesta pazitelja na klaonici raspise natječaj. Pazitelj imati će dužnost čistiti sve klaoničke prostorije.

11. Općinski upravitelj izvješćuje, da je sa financ. oblasti uz sudjelovanje gosp. odbora sklopio ugovor za otkup poreza na vino u god. 1907. za svotu od 11.626 K 28 f. Prihvaća se.

12. Kr. kot. oblast predlaže, da se troškom općine nabave dva bika za rasplod. Zaključuje se, da se nabave 2 bika iz vet. zaklade za svotu od 400 K.

13. Čita se proračun za godinu 1907. (U cijelosti donosimo ga u današnjem prilogu).

Podjedno se zaključuje, da se dohodak na pristojbama za grobna mjesta, u koliko prekoračuje godišnji iznos od 400 K, spremi u posebnu grobarsku zakladu, koja se time imade osnovati; nadalje da se uredske potrebitine imadu nabavljati putem jeftimbe i napokon, da se gg. upravitelju Copu i kr. kotar. žumaru Szentgyörgyju za uređenje žumarskoga perivoja na Stražniku i Brezini izrazi priznanje i hvala.

Dopisi.

U Sv. Nedjelji, 17. studenoga 1906.

Posveta nove škole obavljena je dne 7. pr. mj. Taj je čin obavio mjesni župnik u nazočnosti sve školske mladeži, mnogobrojnog domačeg puka, te mnogo domaće i strane inteligencije. G. kr. kot. upravitelj A. Senoa, premda je pod konac svojeg službovanja u ovdješnjem kotaru imao pune ruke posla, unatoč toga također je izvolio počastiti taj čin svojim dolaskom.

Nakon dovršenoga svetog čina oslovio je domaći župnik nazočne lijepim govorom, a naročito je istaknuo, kako je izgradnjom nove škole narod ove upravne a ujedno i školske općine Sv. Nedjelja postignuo davne svoje želje, jer se već preko 12 godina držala obuka u „baraki“, koja već od prvog svojeg početka nije ispunjavala svrhe, kojoj je bila namijenjena.

U glavnim crtama nabrojio je govornik sve one lijepe koristi, koje seljački puk imade od škole, i kako je baš škola ona jedina vodilica seljačkoga puka, koja ga u slobodi vodi k sreći i boljitku narodnom.

Stoga i nije čudo, da se baš danas kud i kamo više opaža potreba škole, nego recimo pred 100 godina i više, kadno je puk žedao slobode u svakom pravcu.

Nadalje razložio je g. župnik, kako će u novim prostorijama s obzira pedagoških i higijenskih obuka biti mnogo uspješnija za podmladak narodni, a opet mnogo lakša za pučko učiteljstvo.

Na koncu je još naglasio, da veliku zaslugu oko gradnje ove zgrade imade nazočni g. kr. kot. upravitelj Senoa, koji je već od prvog dana svoje uprave u ovom kotaru otpočeo s najvećom voljom, marom i ustrajnošću zajedno s opć. zastupstvom ove općine pretresati to pitanje, te u svom nastojanju ustrajao sve do dana dogotovljenja.

Pozdravljeni g. Senoa zahvali na izraženom priznanju, pa u kratko crta razvitak toga pitanja i namaknuće same građevne glavnice.

Sve, što je on u toj stvari učinio, učinio je to vršeći svoju dužnost, ali dakako s najvećom ljubavlju i veseljem, videći od kolike je potrebe bila ova školska zgrada.

Svako nastojanje u toj stvari bilo je toliko lakše i uspješnije, jer se opć. zastupstvo, s kojim je u ovoj stvari radila upravna oblast, pokazalo na vrhuncu svoje zadaće, raspravljajući trijezno i promišljeno o tome toli važnom pitanju.

Isto tako rado ističe susretljivost visoke vlade, koja je pritekla u pomoć novčanom potporom, te omogućila namaknuće građevne glavnice.

Konačno ističe svoju radost, što je svetonedjeljsko pučanstvo ovom izgradnjom postavilo glavni temelj za budući rasadnik pučke prosvjete.

Sve ove kratke, ali lijepe i tople riječi gg. govornika vrlo su se dojmile nazočnih, te će im ostati ugodnom uspomenom na dan otvorenja željno očekivane nove škole.

Svetonedjeljsko pučanstvo vrlo je zadovoljno s podignućem ove školske zgrade, s kojom se danas ponosi, te ne žali ni truda ni troška.

Opć. je zastupstvo složnim radom sa prepostavljenom si oblasti upravo pogodilo volju svojega žiteljstva, te je, kako uspjeh svjedoči, ovu davnu želju sretno cilju dovelo.

Uz novu školsku zgradu podignute su i gospodarske zgrade troškom od K 1200.

Sve ove građevine stoje upravnu općinu K 29.000. Za podmirenje ove svote — pribrojivši k tomu tekuće godišnje troškove — raspisivat će općina 50% općinski namet na dosta mali izravni porez od K 11.000, što no ga općinari plaćaju sve dok namaknuta glavnica ne bude (t. j. kroz 10 godina) otplaćena.

—ć

Domaće vijesti.

Našim pretplatnicima, koji su zaostali sa svojom pretplatom ili je još uopće nijesu poslali, molimo uljudno, da zadovolje svoju dužnost. Nije nam ugodno ovo često opominjanje, ali smo prisiljeni na to, jer i mi valja da točno namirujemo svoje dužnosti. To pak nikako ne možemo, dok pretplata zapinje, jer naš list nema nikakove posebne glavnice, a ni potpore. Nadamo se, da ove riječi ne će biti utaman.

Odlikovanje. Njegovo Veličanstvo blagoizvoljelo je previšnjim riješenjem od 10. listopada o. g. premilostivo dopustiti, da smije nositi kr. kotarski predstojnik Dragan vitez Trnski komanderski red papinskoga Silvestrova reda.

Vrlomu našem predstojniku od srca čestitamo na tako časnome odlikovanju!

Na dan sv. Cecilije, zaštitnice glazbe, služena je u župnoj crkvi u 10 sati svečana služba božja. Uz obilan broj pobožna ga naroda prisustvovala je misi i zagrebačka veteranska glazba pod vodstvom svoga kapelnika g. Vanjeka, te je svirala Hajdnovu misu.

† Marija pl. Thianich rod. pl. Hergovics, udovica iza pokojnoga Mije pl. Thianicha, bivšega blagajnika zemaljske blagajne, umrla je ovdje dne 18. pr. mj. nakon dugog i teškog bolovanja u visokoj starosti od 82 godine. Pokopana je u obiteljskoj grobnici na župnom groblju. Vječan joj pokoj!

† Milan Vizner. Još prije nekoliko dana vidjeli smo ga, kako šeće po svom običaju trgov, tražeći sunca i topline, a utorak o podne tiho je i spokojno ugasnuo njegov život. Milan Vizner bio je jedan od onih naših ljudi stare generacije, koje svak susreće s poštovanjem i simpatijom. U mladim godinama ljekarnik samoborski, stekao je u tome svojstvu glas iskusna vještaka. U društvenom je pogledu puno važio i to ne samo u Samoboru, nego i svagdje, gdje se dešavao. Za svoga boravljenja u Varaždinu bio je predsjednikom hrv. pjev. društva „Vile“. Kad se ponovo vratio u Samobor, da u njem provede posljednje godine, primio je čast predsjednika „Društva za polješanje Samobora“ u času, kad je na ovoj časti zahvalio njegov brat Josip, i kad je društvo bilo u znatnoj skrbi, da mu nađe zamjenika. To je bila, s obzirom na nj, ali koju je on svakako htio da pridonese za Samobor.

Predsjedničke funkcije društva vršio je savjesno od 2. travnja 1901., a odrekao se časti u proljeću ove godine, kad je osjetio, da su ga sile stale naglje ostavljati. Slijedio je u tome primjer svog brata, potpukovnika Josipa, koga sada — nakon nekoliko mjeseci — slijedi i na putu, što se vječnost zove.

Pokojnik bio je godine 1871. poslije pada baruna Raucha izabran zastupnikom za Hrvatski sabor u Samoboru kao kandidat opozicije, ali mu je djelovanje trajalo vrlo kratko vrijeme, jer je sabor odmah nakon saziva kr. reskriptom bio raspušten.

Milan je Vizner navršio 78 godinu života. S njim je nestalo sa života posljednjeg sina velikog ilirskog glazbotvorca.

Sprovedu pokojnikovu prisustvovala su sva domaća društva, te lijep broj građanstva. „Jeka“ mu je skladno otpjevala nadgrobnicu, te položila krasan vijenac u ime varaždinske „Vile“.

Laka zemlja čestitom i plemenitom ovom čovjeku!

Zapis vatrogasnomu društvu. Blagopokojna gospođa Marija pl. Thianich sjetila se u svojoj oporuci i našega dobrovoljnoga vatrogasnoga društva, te mu je ostavila stotinu kruna. Otkada postoji naše vatrogasno društvo ovo je prvi testamentarni legat, određen u njegove svrhe. Plemenita pokojnica nije bila Samoborka, pa ipak je više osjećala za ovo humanitarno društvo, nego mnogo samoborsko dijete. Bila joj za to časna uspomena, a drugim imućnicima svijetao primjer.

Novi opć. ured u Sv. Nedjelji. Izgradnjom nove škole, kako je poznato, sagrađeni su podjedno i učiteljski stanovi, a u zgradi, koja je služila za školu, dotično za učiteljske stanove, smješten je sada općinski ured.

Na zgradi su izvedeni neki manji popravci, pak izgleda sada kao sasvim nova.

I tako je danom 1. studenoga t. g. opć. poglavarstvo otpočelo svoje uređivanje u lijepim prostorijama vlastite općinske kuće, koja je vrlo pogodna za općinski ured.

Time je sada za uvijek prestalo selenje uredskih prostorija po privatnim stanovima, koji često puta ni najmanje ne odgovaraju uredskim prostorijama, nego se moraju upotrijebiti samo za prijeku nuždu. Ne pazi se

kod toga, da li je to bila pivnica, kovačnica ili slično, samo nek je prostor, pa se i ne pita, kako će djelovati na ljudsko zdravlje.

Tako je bilo i sa opć. uredom u Sv. Nedjelji, koji je bio smješten prizemno u župničkoj kući „Crkvenjak“, gdje je prije toga, kroz cijelo jedno stoljeće, bila pivnica.

Pa ipak za te vrlo nezdrave i vlažne prostorije plaćala je upr. općina 220 K godišnje najamnine, a to će si eto od sada svake godine prištedjeti.

Utopilo se dijete. U selu Končici palo je dvogodišnje dijete Stjepan Fabek dne 26. pr. mj. u vapnenu jamu, te se utopilo.

Hrv. pjev. društvo „Jeka“ priredit će slijedeće godine dvije običajne zimske zabave, prvu na sv. Tri kralja, drugu kao obično na pokladni ponedjeljak, pak se za to već sada najmarljivije pripravlja, kako bi svojim članovima i prijateljima pružila što veći glazbeni užitek, i kako bi i šire slojeve građanstva zagrijala za lijepu hrv. pjesmu.

Četrdesetgodišnjica vjenčanja. Naš sugradapin g. Marko Herceg i njegova supruga Anastazija nroslavili su 18. pr. mj. u krugu svoje djece, unučadi i ostale rodbine četrdesetgodišnjicu svog vjenčanoga dana. Čestitajući vrijednim svečarima želimo im, da i svoj zlatni pir dočekaju u jednakom zdravlju i zadovoljstvu!

Izbor opć. načelnika u Sv. Nedjelji obavljen je dne 13. studenoga t. g. te je jednodušno izabran opć. bilježnik i dosadašnji upravitelj g. Vujnović.

Samoborskim siromasima ostavila je blagopokojna gđa. pl. Thianich dvije stotine kruna, a društvu za polješanje Samobora pedeset kruna.

Pohvalba novog mosta.

U srijedu, dne 29. o. mj., bila je povjerenstvena pohvalba novoga mosta, kojoj su prisustvovali gg. vitez Ernst, vladin nadinžinir, Vlad. Prister kr. kot. inž. poduzetnik Dubsky Josip, kr. kot. predstojnik Dragan vitez Trnski i opć. upravitelj Cop. Od strane uredništva „Sam. lista“ prisustvovala je urednik dr. Juratović, a kao gost g. Josip Becke, tehnički savjetnik ministarstva trgovine iz Budimpešte, koji je prispio na poziv zem. vlade, da prouči ovu konstrukciju.

Most je sagrađen od armiranog betona po sistemu Luipold, te je do sada uopće po načinu konstrukcije i materijalu drugi most te vrste i veličine na svijetu. Most je dug 20 m, a širok 6 m, sasvim je ravan te ga nosi konstrukcija odozgo. U svemu je potrošeno 15 tona željeza i 7 vagona cementa, gradio se 4 mjeseca, a sa tvrđenjem se čekalo 7 nedjelja. Nacr. konstrukciju i statistički račun za most načinio je inžinir Zipke u Stuttgartu, a izveo ga inžinir Dubsky u Zagrebu, koji imade u ovom sistemu mostogradnja za Hrvatsku jedini koncesiju. Oplata i podupiranje mosta bilo je upravo remek djelo poduzetnika. Most je u sredini utrt kao obična cesta, no zaliven rijetkim cementnim mortom, te ima dva trottoira za pješake, izvedena u betonu, tako da služe i kolnom prometu. S jedne i s druge strane mostu podignuti su kalovi od klesanog kamena, te provideni željeznim ručkama. Izveo ih je Josip Blažina iz Hreljina sa solidnim poslom naših Primoraca.

Most je sagrađen troškom zemaljske vlade za svotu od 25.000 K.

Pokusno opterećenje mosta obavljeno je dne 28. pr. mj. sa 9 vagona kamena u težini od 960 met. centi i to tako, da je postrance na 2 m širine naslagan kamen u visini od 50 cm, a nakon toga u sredini mosta u visini od 35 cm, ili 600 kg. po četvornom metru. Opterećenje trajalo je postrance od 10 s. u jutro do 1, a cijeloga mosta od 3—11 sati u noći, kad je kamen s mosta odvezen.

Pod ovim teretom nastupio je nagib mosta od 380 mm (elastični nagib), koji je poslije prekinutoga opterećenja spao na 2 mm (istinski nagib). Kod toga su opažene dvije pukotine sa svake strane kod stupa, ali se povjerenstvu dokazalo, da oni prolaze samo preko žbuke.

Na mostu će biti smještena 4 kandelabra, a u pokrajne izdubine dolazi galerija od cementnih klipova.

Nakon opetovane nivelacije mosta te čitanja amicalica, predan je povjerenstveno most prometu. Kr. kot. predstojnik Dragan vitez Trnski izrekao je u ime samoborskog kotara i Samobora vis. zem. vladi na ovom lijepom mostu, koji će ne samo služiti svojoj svrsi, već i dekorativno djelovati, najljepšu hvalu, naoseb pak građevnomu nadsavjetniku g. Augustinu, čijom je ponajviše zaslugom do gradnje došlo i koji uvijek pokazuje interes za napredak Samobora. Poduzetniku pak gosp. Dubskyu mora se izraziti na solidnoj i umjetničkoj izradi mosta najdublje priznanje.

Prvi kroz most prošao je volovskim kolima, punim brašna, seljak Nacek Gorički ispod Okida.

Proračun

upravne općine Samobor za godinu 1907.

Prihod.

A. Gospodarstvena uprava.

I. Dohodak gospodarstva:

1. Klaoničke pristojbe	K 3.500—
2. Zakup općinskog lovišta	" 28—
3. Zakup općinskog zemljišta (oranica)	" 345—
4. " " livada	" 2.328·36
5. Prihod od općinskih šuma	" 700—
6. Zakup opć. gajeva	" 21—
7. Najam općinskih zgrada	" 1.284—
8. Dohodak od funduša i vrtova	" 20—
9. " " od mjesnog kamenoloma	" 500—
10. Pristojbe za izabrana grobna mjesta	" 400—
II. Kamati od aktivnih glavnica:	" 150—
III. 1/4 otkupa javnih radnja:	" 494·30
IV. Prihod od ovrha:	" 200—

V. Razni i ni dohodak:

11. Otkup poreza na vino	K 11.626·28
12. Nagrada za ubiranje poreza na vino	" 631·31
13. " " potrošarine palenja rakije	" 150—
14. Pristojbe za oglase	" 30—
15. Razno	" 1.000—
16. 9% opć. namet za regulaciju Gradne	" 2.257·38
Ukupno K	25.665·63

B. Za pokriće troškova pučke škole.

1. Općinska potrošarina i sajmovina	K 37.000—
Ukupno K	37.000—

C. Za pokriće troškova šegrtske škole.

1. Obrtne pristojbe i globe	K 50—
2. 2% namet na izravni porez	" 501·64
Ukupno K	551·64

Rashod.

I. Trgovišno poglavarstvo.

1. Plaća upravitelju	K 600—
2. " bilježniku	" 1.800—
3. " blagajniku	" 1.500—
4. Stanarina blagajniku	" 200—
5. Plaća pisaru	" 720—
6. " ovrhovoditelju	" 720—
7. " nadstražaru	" 720—
8. " 4 stražara po K 600	" 2.400—
9. Uniformiranje stražara	" 500—
10. Nabava uredskih tiskanica	" 300—
11. Nabava ostalih pisarskih potreba	" 200—
12. Ogrjev i čišćenje uredskih prostorija	" 300—
13. "Narodne Novine", "Zbornik zakona i naredaba", "Općinar", "Služb. glasnik", "Opć. glasnik", "Financ. vijesnik"	" 64—
14. Dnevnice i putni troškovi opć. činovnika	" 200—
15. 1% namet za opć. činov. mirov. zakladu	" 250·82
16. Plaća podvorniku	" 600—
Ukupno K	11.074·82

II. Mjesni sud.

17. Nagrada mjesnom sudu	K 120—
18. Tiskanice i uredovna knjiga	" 20—
Ukupno K	140—

III. Gospodarstvo.

19. Plaća poljara (2 po K 240 kroz 8 mjes., 1 po K 150 kroz 5 mjeseci)	K 630—
20. Porez od opć. nekretnina	" 645—
21. Pristojbeni jednačak od opć. imovine	" 250·80
22. Osiguranje opć. zgrada	" 94—
23. " župnih gospodarskih zgrada	" 10—
24. Rasvjeta trgovišta	" 2.000—
25. Plaća nažigaču svjetiljaka	" 480—
26. " dimnjačaru	" 93·60
27. Ustanovljenje uzurpacija opć. nekretnina	" 600—
Ukupno K	4.803·40

IV. Šumarstvo.

28. Tangenta k plaći kotar. šumara	K 320—
29. Plaća 3 lugara (1 K 360, 1 K 300, 1 K 144)	" 804—
30. Pošumljivanje šume	" 200—
31. " Stražnika	" 200—
32. Uređenje perivoja Brezina	" 200—
33. Prinos pisarničkom paušalu za zemljišne zajednice	" 60—
Ukupno K	1.784—

V. Gradjevine.

34. Plaća opć. cestaru	K 480—
35. Popravak cesta i puteva	" 2.500—
36. " opć. zgrada	" 300—
37. " bunara	" 250—
38. Plaća zdenčaru	" 168—
39. Drugi obrok doprinosa za regul. Gradne	" 2.000—
Ukupno K	5.698—

VI. Kamati i amortizacija dužnih glavnica:

40. Zemalj. vjeres. banki u Beču na K 60.000	K 3.420—
41. Opć. mirovinskoj zakladi na K 30.000	K 2.583·75
42. Istoj zakladi na K 2000	K 298—
43. Na mjenicu za otkup staroga grada	K 1.000—
44. Za parnu štrcaljku od K 5000	K 1.200—
Ukupno K	8.501·75

VII. Ovršni troškovi.

45. Za provadanje poreznih ovrha	K 120—
----------------------------------	--------

VIII. Zdravstvo.

46. 2 1/2% zdravstveni namet	K 627·05
47. Plaća trgovišnoj primalji	K 120—
48. Polijevanje ulica kroz lipanj, srpanj i kolovoz	K 150—
49. Nabava sprave za polijevanje ulica	K 500—
Ukupno K	1.397·05

IX. Veterinarstvo.

50. Nagrada razgledaču mesa	K 720—
51. Plaća klaoničkom pazikući	K 360—
52. Drva za klaonicu	K 200—
53. Nabava dvaju bikova za K 400 (iz veterinarske zaklade)	" 200—
Ukupno K	1.280—

X. Uboštvo.

54. Opskrba siromaka	K 3.000—
----------------------	----------

XI. Potrošarinski ured.

55. Plaća potrošarinskom poslovodi	K 1.440—
56. " " revidentu	K 600—
57. " " pomoćniku	K 600—
58. Paušal za težake i in materijal	K 300—
59. Stanarina potrošaru	K 168—
Ukupno K	3.108—

XII. Razni izdaci.

60. Otkup poreza na piće vina	K 11.626·28
61. Potpora mjesnoj glazbi	K 2.000—
62. Nabava glazbala	K 100—
63. Nagrada kapelniku	K 800—
64. Navijanje toranjske ure	K 60—
65. Nagrada zvonaru crkve sv. Mihalja	K 72—
66. " nadgrobaru	K 96—
67. Nepredviđeni troškovi	K 2.000—
Ukupno K	16.754·28

XIII. Pučka škola.

68. Učitelju Langu plaća	K 800
osobni doplatk	" 200
funkc. doplatk	" 200
mjesni doplatk	" 200
2 petg. doplaci	" 200
stanarina	" 200
Ukupno K	1.800—
69. Učitelju Kraljeviću plaća	" 800
petgod. doplatk	" 300
mjesni doplatk	" 200
stanarina	" 200
za orguljanje	" 100
Ukupno K	1.600—
70. Učiteljici Dragar plaća	" 800
mjesni doplatk	" 200
petg. doplatk	" 200
stanarina	" 200
Ukupno K	1.400—
71. Učiteljici Katić plaća	" 800
mjesni doplatk	" 200
petg. doplatk	" 470
stanarina	" 200
Ukupno K	1.670—
72. Učiteljici Andres plaća	" 800
mjesni doplatk	" 200
petg. doplatk	" 100
stanarina	" 200
Ukupno K	1.300—
73. Učitelju Toni-u plaća	" 800
mjesni doplatk	" 200
petg. doplatk	" 200
stanarina	" 200
Ukupno K	1.400—
74. Nagrada vjeroučitelju	" 400—
75. Plaća podvorniku	" 480—
76. Prinos školskoj knjižnici	" 23—
77. Uzdržavanje školskog vrta	" 20—
78. Nabava školskih učila	" 100—
79. Čišćenje i bjeljenje škole	" 60—
80. Pisarske potrepštine	" 20—
81. "Napredak", "Školski vijesnik"	" 25—
82. Popravak i uzdržavanje školske zgrade	K 200—
83. Nagrade i školska izvješća	" 100—
84. Ogrjevna drva, dovoz i pilenje	" 200—
85. Mirovina Anki Sušnik	" 400—
86. Dnevnice za učiteljske skupštine	" 100—
Ukupno K	11.295—

XIV. Šegrtska škola.

87. Nagrada učiteljima	K 1.080—
88. Nagrada vjeroučitelju	" 140—
89. Tiskanice i in troškovi	" 60—
90. 2% opć. namet	" 501·64
Ukupno K	1.781·64

Prihod

A. Gospodarstvena uprava	K 25.665·63
B. Za pokriće pučke škole	" 37.000—
C. Za pokriće šegrtske škole	" 551·64

Rashod

I. Trgovišno poglavarstvo	K 11.074·82
II. Mjesni sud	" 140—
III. Gospodarstvo	" 4.803·40
IV. Šumarstvo	" 1.784—
V. Gradjevine	" 5.698—
VI. Kamati i amortizacije dugova	" 8.501·75
VII. Ovršni troškovi	" 120—
VIII. Zdravstvo	" 1.397·05
IX. Veterinarstvo	" 1.280—
X. Uboštvo	" 3.000—
XI. Potrošarinski ured	" 3.108—
XII. Razni izdaci	" 16.754·28
XIII. Pučka škola	" 11.295—
XIV. Šegrtska škola	" 1.781·64

Ukupno K 63.217·27

Ukupno K 70.737·94

Pretrazeno i usvojeno u zastupničkoj sjednici dne 23. studenoga 1906. glasom točke I. sjedničkoga zapisnika i prema stupcu V. ovoga proračuna sa ukupnim rashodima od K 70.737·94, prihodom od K 63.217·27, manjkom K 7.520·67.

Za pokriće toga manjka zaključen je raspis opć. nameta sa 30% na ukupni državni izravni porez u iznosu od 25082 krune 37 hil, što ga trgovišna općina Samobor godišnje plaća.

Mesnica

na najprometnijem mjestu iznajmljuje se od 1. siječnja 1907. uz povoljne uvjete.

Upitati se kod E. Presečkya Samobor.

Prodaje se

40 do 50 cent. izabranog krumpira (Unaida) cent. po K 4.60.

34 do 40 cent. sladorne repe po K 2.60.

Nekoliko hvati lijepih suhих bukovich drvi na licu mjesta po K 25.

Ernest Hribar

Jesenice na Savi, kbr. 11.

Preporučujem p. n. građanstvu slijedeću robu uz vrlo niske cijene:

Sve vrste šuhoga južnog i domaćeg voća za

voćni kruh

(Kletzenbrod), bademe, grozdiće, pinjole, citro-nat, arancine, smokve, datulje, orahe, suhe šljive, lješnike, prunele.

darove k sv. Nikoli

za dobru i zločestu djecu, sve vrste finih bon-bona, **Nikolu i Krampusa** počevši od 8 novč. komad i skuplje.

Čisti domaći med 1 kg. 80 nč.

Sve vrste nakita za božićno drveće

od sladora, stakla, pjene i žice. Šika i papira u svim bojama.

Svaki dan svježe: sve vrste kobasica, kuhane butine i salame.

Peciva k čaju, naranča, slatkih mandarina, finog ruskog čaja, sardina, rusa, liptavskog i trapistarskog sira.

Sa šovanjem

V. MATOTA.

Javna zahvala.

Svjema prijateljima i znancima, koji su moga miloga oca gospodina

MILANA WIESNERA

sproveli do hladnoga groba, a meni tom prilikom izrazili svoje saučešće, srdačno zahvaljujem u ime svoje i ostalog mi roda.

Napose pak izričem toplu hvalu veleuč. g. dr. Juratoviću za njegovo brižno liječenje, veleč. g. župniku i dekanu Forku za ganutljive nadgrobne riječi, i slav. hrv. pjevačkom društvu „Jeka“, koja se pjesmom tužaljkom za uvijek rastala od dragoga pokojnika.

Srdačna hvala i svjema ostalim društvima samoborskim, kao i slav. građanstvu koji su nezaboravnomu pokojniku izkazali zadnju počast, isprativši ga do vječnoga mu počivališta.

Robert Wiesner.

Tko pošalje ???

poštom unaprijed

5 K 40 filira,

10 kruna,

dobije franko u kuću slijedećih 20 knjiga. Samo kratko vrijeme nečuveno jeftino!

1. Frey: „Pomorska bitka“. 2. Bogović: „Crna kraljica“. 3. Tomšić: „Pripovijesti“. 4. „Život kraljice Jelisave“. 5. Sirota: „Brat i sestra“. 6. „Doista jedan je Bog“. 7. Mijatov: „Život hajduka Udmanića“. 8. Pastorčić: „Rusko japanski rat“. 9. „Pustolovine Petrice Kerempuha“. 10. S. K.: „Spomen-pjesme“. 11. Pužar: „Obrstar Jelačić“. 12. „Dvostruko umorstvo“. 13. Sirota: „Devet izvornih pripovijesti“. 14. Sirota: „Šikanova djeca“. 15. „Vojničke šale“. 16. Pužar: „Seljačke pravice“. 17. Sienkiewitz: „Bartek pobjeditelj“ (novo). 18. Verne: „Doktor Oks“. 19. Origorović: „Piknik“. 20. Tomšić: „Crnice“.

Tko šalje poštom unaprijed K 3.20, dobije 30 šaljivih predmeta za zabavu u ugodnom društvu.

Tko šalje unaprijed K 1.20, dobiva „Zlatne ribice“, galeriju slika (samo odrasli).

dobiva franko u kuću slijedećih 40 knjiga. Samo kratko vrijeme.

1. Ljubić: „Matija Gubec“. 2. Devide: „Lažni barun“. 3. Tomšić: „Crnice“. 4. Mark Twain: „Zvuci iz Amerike“. 5. Milić: „Vražja četa“. 6. Strok: „Spajna pripovijest“. 7. „Doista jedan je Bog“. 8. Hoffman: „Svatko je svoje sreće kovač“ (vezano). 9. Pužar: „Obrstar Jelačić“. 10. Sienkiewitz: „Bartek pobjeditelj“ (novo). 11. „Život kraljice Jelisave“. 12. Sirota: „Pomršeni račun“. 13. S. K.: „Spomen-pjesme“. 14. Czajkowski: „Skalozob u kuli sa sedam tornjeva“. 15. „Pustolovine Petrice Kerempuha“. 16. Frey: „Na bijegu“. 17. Storma: „Pčelimir“. 18. Sirota: „Devet izvornih pripovijesti“. 19. Sirota: „Šikanova djeca“. 20. Laszow-sky: „Ribnik“. 21. Sirota: „Miraz“. 22. Tražimir: „Sjaj danica ilirске“. 23. Pastorčić: „Rusko japanski rat“. 24. Mijatov: „Život hajduka Udmanića“. 25. Pužar: „Seljačka buna“. 26. Burdo: „Zgode i putovanja Stanley-a“. 27. Kračmarić: „Novete i nove-lete“. 28. Origorović: „Piknik“. 29-40. Harambašić: „Vijenc-pripovijesti, romana i pjesama (12 knjiga).“

Novce molim unaprijed slati knjižari i papirnici

Ferdo Strmečki ml.,

Frankopanska ulica br. 2. — ZAGREB. — Frankopanska ulica br. 2.

Gostionica „Kraljici Prirode“ E. Presečky-a.

Gostionica

„Kraljici prirode“

(Vila Eduard Presečky)

nalazi se u čarobnom Anin-perivoju, te je ugodno sklonište za odmor, okrepu i zabavu. — Divotni vidici pružaju gostima vanredan užitak. — Svježi gorski uzduh prija grudima i podaje krepko zdravlje.

U gostionici se toči za okrepu gostiju:

izvršno domaćo vino

iz vlastitih vinograda, kao i

svježe ožujake pivo,

dobiju se sve vrste

toplili i hladnih jela

kao i sir Ementhalski, domaći, švicarski lid, salama, jaja, slatko i kiselo mlijeko, maslac, bijela i crna kava, kakao, te priznati Samoborski kruh iz moje svestrano priznate uzorne pekarnice.

Po narudžbi dobije se **janjetina, odjaka,** tepo želji i sve druge vrste jela.

Objed se može i posebice naručiti, da se naznači broj gostiju i vrsta jela, te da to domaći najave usmeno, a strani pismeno u Šmidhenovoj ulici broj 4.

Svaštice.

Hrvatski sabor, koji je nastavio svoje djelovanje dne 12. pr. mj., radi marljivo. Vlada mu je predložila na pretes nekoje vrlo važne zakonske osnove, kao: osnovu zakona za neovisnost sudaca, zak. osnovu o uspostavi porote, zak. osnovu za zaštitu slobode slobodnih izbora i zak. osnovu o proračunu.

Kad je došla u pretes osnova o uspostavi porote, izrekao je dr. Badaj, odjelni predstojnik za pravosuđe, prekrasan govor, pun slobodoumnih misli i nazora. Citava je kuća pozdravila ovaj govor burnim odobravanjem i pjeskanjem i jednodušno prihvatila predloženu osnovu.

Dar američkih Hrvata. Vatrogasni stručnjak g. Mirko Kolarić, koji je poznat i većini naših sugrađana, jer je uvijek bavio ovdješnju vatrogasnu četvu za sjezina osnutka, primio je ovih dana krasan znak priznanja od Hrvata u Punta Arenasu. Tamošnje vatrogasno društvo sastoji se naime od više satnija, a jednu taku satniju sačinjavaju sami Hrvati. Ovoj potonjoj išao je pismenim stručnim uputama g. Kolarić u svem na ruku, tako, te je ta satnija providena najmodernijim spravama, te svojim uređenjem i zaptom pobuđuje najveću pozornost. Ona svojom vrsnoćom prednjači pače svim ostalim satnijama drugih narodnosti. Hrvati vatrogasci u znak zahvalnosti za trud, kojega im je posvetio Kolarić, poslaše mu lančić s vatrogasnim znakom, što su ga sakovali od zlatnih grudica, „iskopanih na Ognjenoj zemlji hrvatskim mišicama“, kako to oni sami ističu u pismu, kojim popraćuju svoj dar. Osim ovog dara primio je Kolarić i diplomu, kojom ga imenuju svojim počasnim članom. Čestitamo g. Kolariću na krasnom ovom priznanju, kojim su ga počastili čestiti naši Hrvati u Punta Arenasu!

† **Janko Grahor**, mnogogodišnji predsjednik trgobrtničke komore i industrijalac, umro je u Zagrebu 22. pr. mj. Bio je u Zagrebu jedno od najpoznatijih i vrlo uvažanih lica. Ustrajnim radom, vrsnom spremom i jakim pothvatnim duhom dostao se vrlo odlična položaja, te ostavio mlademu naraštaju uzoran primjer rada i rodoljublja.

† **Simon Gregorčič**. Naš bratski slovenački narod zadesio je iznenada golem udarac: u Gorici na svome malom posjedu umro mu je dne 24. pr. mj. njegov najmiliji i najbolji savremeni pjesnik i svećenik Simon Gregorčič. Pjesme njegove odišu toplotom i nekre slovenačke duše, ljupke su i mile, a doimlju se lijeno, pa ih je zato svako čeljade rado učilo napamet. Slava velikome pjesniku Gregorčiču!

„**Iskrena riječ**“ javlja svojim pretplatnicima, da se od nove godine izlazi svakog četvrtka, postat će i takle tjednikom. Mi se od srca radujemo lijepome napretku naše družice u Jastrebarskomu, pa joj i u napredak želimo najbolji uspjeh. I mi smo namislili, da „Samoborski list“ učinimo tjednikom, ali nažalost ne dopuštaju nam to jadne naše prilike. Možda će još biti prilike, da ih javno prikažemo, a za sada preporučujemo inteligenciji i patriotima naše okolice, neka se ugledaju na kotar jastrebarski, koji zborom i tvorom pomaže svoj list, a to mu doista služi na čast.

Prosvjeta.

„**Koledar Strossmajer**“. Lijepi ovaj koledar bez sumnje će zapremiti prvo mjesto među ljetšnjim našim koledarima. Sadržaj mu je vrlo različit, opsežan i zanimljiv, a vanjska oprema upravo sjajna. Koledar je razdijeljen u četiri dijela: u prvom se nalazi koledarski list s raznim skrižaljicama; drugi dio je „Strossmajerov list“. U njem se nalaze radovi naših prvih književnika Strossmajeru, nadalje nepriopćena pisma o našem neamrnom meceni i mišljenje o Strossmajerovu spomeniku. U trećem se dijelu prikazuje povijest i rad zagrebačkoga gospojinskog odbora za podignuće spomenika Strossmajeru. Četvrti dio sačinjavaju beletristični prinosi slobodne prirode. Napokon je još prikazan i naš kulturni rad. Ne manjka ni šematizam činovništva. Ima i lijepih ilustracija. Koledar ovaj svakomu rodoljubi toplo preporučujemo.

Gospodarstvo.

Uništanje korova.

Posljedni put rekosmo, da je za uništavanje korova vrlo važno, da li smo udesili pravi izbor kulturnih biljki prema vrsti zemlje. Svaka pogriješka u tome pogriješka je za razvitak korovnih biljki. No od velike je važnosti i to, kako udešavamo izmjenu u gojenju gospodarstvenoga bilja ili obično rečeno: kakova nam je općdnja. I tim se načinom daje dosta potučiti u zatiranju korova, ali izmjena mora biti tako udešena, da za jako općdnom kulturom vaza slijedi slabo lisanata, n. pr. za čampirov mora doći koja žitarica, za njom repa, a onda za repa koja slabolisanata biljka.

Za uništavanje korova pokazalo se nadalje još uspešnim: uzgoj okopavina kroz dvije tri godine zapored

na istom komadu, ako to dopušta jakost i plodnost tla; isto tako i čisti ugar pomaže, da se riješimo raznoga korova, a preporučuje se također, da se korovom prirasla oranica zasije krmovi im biljkama, ili da se kroz nekoliko godina ostavi za pašnjak.

Veoma se uspješno daje uništiti korov melioracijom ili popravljivanjem, poboljšanjem zemljišta. Ovo je sredstvo više puta potpuno uspješno, a nekóji put samo djelomično t. j. pomaže da se unište tek neke stanovite vrste korova. Razni su načini, kako se daje zemljište popraviti, a u prvom redu postigne se to isušanjem tla. To se čini svagdje, gdje je u zemlji preobilje vode. Prevelika množina vode u zemlji zatvori sve šupljine u njoj, pa tako ne može uzduh u nju, a uslijed toga sprječena je povoljan razvitak kulturnoga bilja.

Uslijed prevelikoga obilja vode u zemlji ne mijenja se tlo onako, kako bi se mijenjalo, da je u neposrednom doticaju s uzduhom. Voda dakle sprečava u njoj pravi kemički proces, uslijed čega se u zemlji kod rastvaranja njezinih čestica premalo razvija amonijak i ugljična kiselina, što je biljkama najpotrebnije za hranu, već se više razvija ugljikov vi dik, a taj je biljkama više štetan. I rudne se soli zbog toga sporije tope, a to je sve onda uzrokom, da se na mokroj livadi pojave kisele i nevaljale trave i škodljivi korov, a na oranicama prevlada podbjel, preslica, rdesalj ili guščja trava, stričak, i dr. Odstranjenjem prekomjerne vlage, bilo kojim načinom, dobit će zemlja opet veću plodnost, a potom će onda biti uspješniji boj protiv korova uopće, a protiv pojedinih biljki napose.

Vlažno se tle ne može u proljeće pravodobno obraditi. Time se korisnim biljkama skraćuje vrijeme, koje im je potrebno za razvitak. Budući pak da u mokrom tlu nalaze premalo uzduha i jer se presporo razvijaju u tlu hranive tvari, zato će u takvom tlu usjev slabo niknuti, slabo će se razvijati, a potraje li mokrina i dalje, oboljet će i uginuti. A uslijed toga pak, što se zemlja ne može u pravo doba valjano obraditi, napose pak, ako se nije mogla pravo prodrijeti, moći će se korov bolje širiti. I to u toliko više, ako se još kasnije i druge radnje nijesu mogle u pravo doba ili s pravim uspjehom da obavje. Za potvrdu ovoga, što navedosmo, govori najbolje činjenica, s kojom se sigurno već svaki gospodar upoznao, naime, da je uvijek više korova na vlažnoj oranici negoli na suhoj; više ga je uopće na svakom tlu u mokroj godini, nego u suhoj.

U nekojim prilikama možemo se za uništavanje korova poslužiti i naplavlivanjem zemljišta. To se osobito preporučuje za vlažne livade, koje su nagusto zarasle mahovinom.

Od velike je važnosti za uništavanje korova nasipavanje ili miješanje tla laporom, vapnom, pijeskom, muljem i bilo kakovom drugom zemljom, ako se to čini samo u tolikoj mjeri, da se tim promijeni karakter tla. Tako se n. pr. daje pjeskovito tle vrlo dobro popraviti laporom, masno glinasto muljem, prazno ilovasto jakim posipavanjem vapna. U ovakvoj prilici daje se vrlo korisno upotrebiti mort sa porušenih zidova, samo ga treba dati u sitno smrviti. Ovakvim miješanjem tla poboljšat će se njegova oprječna fizikalna svojstva, bit će bolje za obradivanje i u mokrim godinama, a tim će se posredno zapriječiti širenje korova.

U zatiranju škodljivih biljki najprije ćemo doći do cilja dubokim obradivanjem zemlje. Kod 24 do 30 cm. dubokog obradivanja bit će većina korova s korijenom odrezana, a valjanim brananjem izbacit će se onda napolje. Ako je duboko oranje pravo upotrebljeno, bit će za njim bujan porast korisnih biljki, pak će lakše odoljeti korovu. Kod duboke će kulture tla korovno sjeme zapasti duboko u zemlju, te će tamo ili uginuti, ili će proklijati mnogo kasnije, kad su već znatno porasle korisne biljke, te im korov ne može više da naškodi; naprotiv mogu one svojom bujnošću da ga poguše.

Za duboko obradivanje zemlje treba valjanih ratila i jakoga blaga. A baš ovo oboje obično je ranjava peta našega seljaka. Dosta puta mora da si najmi stranoga orača, pa da što više obradi zemlje s manjim troškom, obično se ore plitko. Tko hoće, da mu teški rad bude od veće koristi, neka ore duboko, dakako, ako to dopušta tle, i ako je uopće to za izabranu sjetvu potrebno. Nema li dosta jakoga blaga i valjanoga pluga za duboko oranje, može si pomoći na taj način: mjesto da ore duboko jednim plugom, neka ore sa dva pluga po istoj brazdi. U ovakvoj potrebi treba da pomogne rođak rođaku, susjed susjedu.

Rekosmo već, da je za uništavanje korova od velike važnosti, kada i kako obavljamo pojedine poljske radnje. Važno je to i onda, kada ostavimo koji komad zemljišta na crnom ugaru, da zatremo nesnosni korov. Ali i tom se prilikom obično griješ, te se ne postigne potpuna svrha. Obično se misli, da za preoranje ugara nema žurbe, te se zapusti često i do svitnja, a to je puno u prilog korovu. Strnište treba još u jesen preorati, u proljeće rano prebrnati, da korov prije proklijne, a nato ga treba preorati. Oranje se ima toliko puta ponoviti, kolikogod puta se pojavi na njem korov, ali dubljinu oranja mora biti svaki put drugačija, da što više donje semje dođe na površinu, i da mogne i sitnije korovno sjemenje proklijati.

Uopće vrijedi pravilo, pogotovo kad se sije strn na strn, da se strnište neposredno nakon žetve prevrne, a onda još prije zime duboko preore: to će teški i slijenu zemlju razrahliti i usitniti, a takoj će pričuvati u

proljeće zimsku vlagu, i prištedjet će joj proljetno oranje. Tko sije oziminu za čistom djetelinom, dovoljno je da jedanput ore; ako je pak djeteljina bila nečista i ima čitave praznine (plešine), onda je nužno dvostruko oranje; inače će i opet izbiti mnogo korova.

U dobro razmrvljenoj zemlji i usjev će bolje niknuti, a već smo naglasili, da gusti usjev također uništava korov, t. j. ne daje mu prostora da se razvije. Kod krmovnog bilja daje se to postići bez ikakove štete, ali kod žitarica se to ne može preporučiti.

Kao dobro sredstvo za uništavanje korova upotrebljuje se još i brananje usjeva u proljeće. Ovaj je posao kod našeg naroda u nekim krajevima gotovo nepoznat, a mnogi se i ne usuđuje da to čini, bojeći se, da bi brananjem poišćupao mlade vlati i stabljice. Ova pojava nije opravdana: brana će doduše išćupati i po koju žitnu vlat, ali mnogo će više išćupati svakojakog korova. Osim toga će razmrviti tvrdu koru na površini zemlje, pak će se usjev snažnije razviti; jer mogu zrak i svjetlost doprijeti dublje u zemlju, a i vlaga će se u njoj dulje podržavati. Tek na vrlo rahlom zemljištu ne preporučuje se brananje usjeva običnom teškom branom, već treba za takovo tle posebna brana. S istom koristi drljaju se u proljeće i djeteljišta i livade.

Veće korovne biljke, koje se pojave na oranici ili livadi u manjem broju, naprosto se išćupaju rukom, ali ima i za taj posao posebnih sprava.

Lovski zakon. Naša gospodarska društva obratila su se predstavkom na sabor, da se promijeni zakon o lovu od 27. travnja 1893., koji povoljuje samo lovcima, a na očitu štetu gospodara. Zaita je već skrajnja potreba, da dođe do promjene toga zakona, kojom bi se zaštitili interesi naših gospodara.

Narudžba loze. Vinogradari, koji kod kralj. hrv. slav. dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove žele cijepljenu ili necijepljenu američku lozu naručiti za godinu 1906.—1907., neka svoje narudžbe podnesu najkasnije do konca godine 1906.

Tako će kr. zemaljska vlada, ako bi narudžbe presegle zalihu loze u zemaljskim ložnjacima, biti u stanju pravodobno obavijestiti naručitelje, da li im se narudžbe mogu ili ne mogu efektuirati.

Za vremena obaviješteni naručitelji moći će tad svoj rad udesiti, te ne bi li vladina loza dostajala, moći će se pobrinuti za lozu na drugom mjestu, odnosno namišljeni rad oko regeneracije vinograda porazdijeliti na više godina.

Narudžbe za godinu 1906.—1907. mogu se podnijeti putem općina, političkih oblasti i molbe, a i neposredno kr. hrv. slav. dalm. zemaljskoj vladi, odjelu za unutarnje poslove, gospodarsko-strukovni odsjek, (Zagreb Opatička ulica bz. 6). Na temelju ovako stiglih prijava bit će svaki pojedinac obaviješten, da li mu je prijavljeni broj loze osiguran.

Cijena lozi, koja će se prodavati u jeseni 1906. i u proljeću 1907. godine ustanovljuje se sa 210 K za 1000 komada cijepljenih korjenjaka (Graševina talijanska, Graševina renska, Plemenka bijela i crvena, Traminac, Portugizac, Burgundac bijeli, Kraljevina, Plavac, Frankovka i Kadarka), sa 35 K za 1000 komada necijepljenih korjenjaka *Riparia portalis*, sa 40 K za 1000 necijepljenih korjenjaka *Rupestris monticola*, te sa 10 K za 1000 necijepljenih ključica američke loze *Riparia portalis* i *Rupestris monticola*.

Vinski promet. Za ljetosne novo vino pokazuje se već sada neobično živahna trgovina. Svaki dan izvozi se odavle mnogo bačava, a kako čujemo, po cijeloj je našoj okolini već veća čest vina rasprodana. Mnogo su ga pokupovala braća Slovenci, a isto tako i neki domaći trgovci. Kako svi znaci kažu, imat će vino i dalje dobru prođu, jer je berba u nekim susjednim krajevima bila vrlo loša.

Vozni red

lokalne željeznice Zagreb—Samobor.

vrijedi za studeni 1906.

Odlaz iz Zagreba: pr. podne u 7:40 i 11:30; postije podne u 2:40 i 7:3.

Odlaz iz Samobora: prije podne u 6 i 9:30; postije podne u 1:10, i 7.

Uspješno se oglašuje u

„Samoborskom

• • • Listu“

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

Trgovina i naklada umjetnina **Josip Kaplan** Zagreb, Duga ul. 12., Telef. 245.

Preporuča svoje bogato opskrbljeno skladište raznih svetih i svjetskih uljenih slika i staklenih i kromoslika, heliogravura, bakro- i oceloreza, akvarela, zrcala u zlatnim i orahovim okvirima.

Tvorničko skladište okvira za slike i letvice za slike u raznim izradbama na veliko i na malo. **Zidnih satova i ura njihalica.** Kiparsko-pozlatarska i **staklarska radiona.** Vlastiti proizvod okvira za slike i staklenih slika, kao i slika sa glazbom. **Portreti i umjetna slikarija.** Zavod za crkvenu umjetnost, križni putevi, kipovi, raspela i slike za žrtvenike u svakoj izradbi.

Osobito preporučam krasnu sliku „**Saborska sjednica od 4. srpnja g. 1848.**“ koja nebi smjela manjkati u nijednom hrvatskom domu.

Ilustrovani cjenici besplatno i franko.

Ilustrovani cjenici besplatno i franko.

Veliki izbor

božićnog uresa

kao i jaslica, slika, andjela itd.

dobije se u „**Samoborskoj tiskari**“ S. Šeka.

Najjeftinije cijene.

Liker-vino za mlohave i nemoćne osobe, finog ukusa itd. itd. jest

Crêma

Marsala

tvornice specialiteta

Attilio Depaul iz Trsta.

U Samoboru se dobiva kod Janka Budia ml.

CUNARD LINIA,

odlazak parobroda

13. prosinca „**Carpathia**“

iz **RIJEKE** u **NEW-YORK.**

Glavno zastupstvo za Hrvatsku i Slavoniju

R. Prister, Zagreb.

Petrinjska ulica broj 79.

K. Vranešević, zavod za oglašivanje u Zagrebu.

Najbolji i najfiniji je

ocat bez alkohola

a dobiva se u **tvornici octa Andrije Nagode.**

Zahtijevajte samo

Volanijevu lužinu.

Najveći uspjeh sadašnjosti!

postigla je poznata i znamenita lužina za pranje rublja tvrtke

EUGEN VOLANI

koja je u kratko vrijeme polučila na gospodarskom polju za štedljive domaćice najsajjniji uspjeh i zadovoljstvo.

Ne kupujte, ako nije

mojim imenom **providjeno.**

Lužina je nenaplativa za svaku štedljivu i dobru domaćicu, za bolnice, praonice, samostane itd.

Prednosti kod uporabe jesu: **pranje bez sapuna, sode, pepela i ine primjese, a što je baš glavno kod uporabe, da ne škodi i ne kvari rublje.**

Prištednja na vremenu.

Zašto?

jer se u 2 sata opere ona količina, što se prije jedan cijeli dan prala.

Prištednja na trošku.

Zašto?

prije su bile potrebne 2 pralje, a sada jedna.

Prištednja na gorivu.

Zašto?

jer uporabom gori 2 sata, prije 10 sati.

Prištednja na rublju.

Zašto?

jer ne kvari rublje i traje 2 puta dulje.

Prištednja na novcu.

Zašto?

kod najmanjeg gospodarstva sigurno 100 K.

Ove sve navedene prednosti lužine ispitala su 4 učenjaka i kr. zem. kem. anal. zavod u Zagrebu, predstojnik dr. Srećko Bošnjaković.

Raskužna moć Lužine: raskužuje rublje od zaraznih bolesti, uništuje bacile kolere, pošaline, tifusa i spora, bedrenice (Milzbrand).

Lužina ne zahtijeva nikakvih posebnih uređba ili sprava. Paziti valja na **patvorine** i jamčim samo onda za sjajan uspjeh, ako je kutija ili omot **providjen mojim imenom.** Narudžbe prima i obavlja **samo** uz pouzete

EUGEN VOLANI

Zagreb, Gundulićeva ulica 29, Telefon 154.

Naputke za uporabu šaljem besplatno. — Prodaja najmanje u sanducima po 25 klg.; no da se može svatko o dobnosti lužine osvjedočiti, šaljem za pokus kutiju od 4 i pol klg. po K 2.80 uz pouzete sa naputkom. — Trgovci uživaju primjeren popust.

U Samoboru dobije se samo kod E. Pressky-a.